

3617
F26V
I

TISZTESSÉGNEK FEL-ÁLLITOTT OSZLOPA.

Melhyet,
Eleven Betükben foglalván, a

Tekintetes Nemes HUNYAD Vármegyét meg-ékesítő, Uri
és Méltóságos Rendeknek, Nagy Columnáknak jövődöbéli

Emlekezetekre emelt-fel néha-napi ő Nagyságok'

Szólója, mostan Közép Szólnok Vármegyé-

ben maga Jószágában üldögelő, az ide

alá *subscribens*

Ö R E G F É R J F I.

NYOMTATTATOTT

0781

KRISTUS URunk' születése után MDCCXXXIX. Éztend.

Drágább a' jó hír, név, fok gaz-
dagságnál.

Proverbior.

Mindent bé-fog a' koporsó, tsak a'
jó Emlekezet marad fenn, a' *Virtus*sal együtt.

Seneca.

Ajánló rövid írásotska.

MÉLTÓSÁGOS ZÁSZLÓS UR!

Drága hírrel, névvel, régi, nagy

Nemzettel, Kegyezséggel, Szelidséggel, mennyei Böltses-
séggel, válogatott jóságos Tselekedetekkel, józan Tanáts-
tsal, ISTEN 's Emberek előtt való Kedveséggel,
világosan fénylő 's ründöklő

Á L D O T T F É R J F I,

NALÁCZI JOSEF

U R A M!

KEGYELMES, Koronás KIRÁLY

URUNK 's FEJEDELMÜNK ö Felsége, Nemes Erdély-
Országi *Excelsus Guberniumának Intimus Consiliarius*! Ha-
zánk' nagy *Columnája*! Nékem érdemem felett való régi
nagy jó Uram!

Meg-vallom, hogy engem' meg-öszülésemig követett
eleitől fogva a' Méltóságos NALÁCZI Ház Urainak *Reflexió*-
jok, a' Nagyságod nagy emlékezetű Jobb Attya, nem kü-
lömben Édes Attya, a' szerint Nagyságod szép *propensiója*
mindenkor. Egyedül tsak Nagyságodban találom- már fel

A

Ditső-

Ditsőséges Eleinek *meritumokat*, mint e' világi hivságot, 's haszontalan hijjában-valóságot, ifjúságától-fogva meg-vető, tisztá szivü, tanúlt, Istenfélő, kegyes lelkü Uri Atyában. Emlekezem rólla, Méltóságos Ur! melly gyakor Udvarláfokkal egyenes talpon állottak lábaim a' Nagyságod Uri nagy Nemzete körül Bábólnai 's Nalátzi Palotákön, és Nagyságod előtt; Háládatlanság volna tölem, gyenge pennám le-irt Betüinek rövid bútsúzását Nagyságodon kívül másnak *dedic*alnom, és a' közönségesé tételre ajánlanom. Mert Nagyságod a' Valóságot azzal fontolván eleitől-fogva mind azoknak *meritumit* tanúlt nagy elméjének erejével által látta, jól tudja, vegye azért Nagyságod kegyes szemekkel és vidám ortzával Öreg Szolgájának ez néhány Betüit lgy, az éni vén-ségem-is meg-örvendeztetik, forró 's buzgó indulatom pedig kívánságában meg-nem szünik, hogy a' Nagyságod Uri Háza virágozzék fok időkig, mind magában, 's mind le-származó Mélt. *Posteritás*iban, bé-töltvén Isten Nagyságodat örömmel, állandó fris jó egészséggel, mind két életre tartozó bódogsággal, ama' régi *Baronatus*ból Nagyságod mellé által pláncáltatott kedves Liliüm Szálnak, mint szívének és szemének tellyes gyönyörűségével, Méltóságos T O R O C Z K A I B O R B Á R A Uri Afzszonnyal, 's tisztefséges udvarával együtt. Hogy, minekutánna e' világi életének (:mellyet Isten meszszére halasztani méltóztatsék:) pálya-futását végezéndi, ama' Lelkek' Pásztora, életének eistvéjén, kösse-bé Lelkét a' Mennyben örvendező bódog Lelkek' tsonójába, állhatatos szivvel kívánja, Nagyságod' öreg Szolgája. Olly pedig, ki a' régi Magyar Eleinktől Scythiából bé-hozott mu-fikát. *Chelist*, (:mellyről emlekezik *Gáspár Ens*, Német *Au-ctör*, írott *Historiájában* :) Nagyságod előtt gyakorlatósággal verdegelvén *melodiáit*, kedvére hallgatta Nagyságod, már ez időben, ama' lelki Lantot penditem-meg én-is, és a' Mófes-nek hattyúi Énekét dudoldogalván, mondogalom: *Te benned biztunk eleitől-fogva; 's a' többi. Psal. XC.* Nemes

Nemes Erdély Országának, kedves, kies,

és igen szép része, Tekintetes Nemes HUNYAD
Vármegye! érdemem felett való Nagy Fő Uraim!
ISTEN Nagyságtokat fir' virágoztató kedves gyö-
nyörűségekkel, állandó, friss, jó egészséggel feresse,
kívánságok szerint való jókkal bé-töltse, kívánom.

NEm türhetem régi's igen nagy

Kötelelségemből származott Nagyságtokhoz tartozó szíves
devotiomat hogy ki ne fakaszszam, nem tsak azért, hogy ré-
genten nagy Fejedelmek és Uri Rendek ma-is fenn álló Re-
sidentiaji ékesítették azon Tekintetes Nemes Vármegyét,
Várakkal, Kastélyokkal híressé tévén, hanem azért inkább,
hogy eleitől-fogva mindenekhez Édes Atyaságot mutatott
Nagyságtok. Innen vagyom az, hogy valamikor kedves
hegyeire fordítom szemeimet, mind annyiszor örökre in-
dittatom. Ugyan-is, ha először el-gondolom, ki volt a' DI-
VA FAUSTINA? avagy nem amaz halhatatlan emlékezetű
Római nagy Imperator MARCUS AURELIUSnak, ki Cælio-
montanusnak írta magát, kedves Házas-Társa? Ez építtette
DÉVA Várát. Ezen Imperatrix holt-meg in Anno Domini
180. Nem régi-é tehát DÉVA Vára? Az Imperator holt-
meg in Anno Domini 185.

Vajda-Hunyadi Vár első Ura, ma-is Posteritásiban Nagy-
ságtok között él; ama' nagy emlekezetű HUNYADI JÁNOS,
ki építtette azt a' Várát, mellyet a' Fia HUNYADI MÁTYÁS,
Magyar és több Országok' Szerentsés Királya birt azután, és
a' Tekintetes Nemes Vármegyét maga Tzimerével ékesítette-
meg Vármegyei Petsétben, a' mint e' máj napon-is akárki
láthattja.

Ezekén kívül *KOLCZ Vára. Arany-vár, Bábólnai, Branyitskai, Nagy-Bartsai, Orlia, Bóldogfalvi, Al-Gyógyi, Fölti, Kermesdi, Rápólti*, szép Kastélyok. Mindazonáltal majd *inverso ordine*, rendre vélszem az Helységeket, és azoknak *descriptiójait*, a' meunyire *ab Anno Domini 1680.* ki-tanulhattam, és a' Nagyságtok emlekezetére le-is irom. Ha, mi fonákul talál esni, gyenge pennám erőtlenségét szénvedje-el Nagyságtok.

Minthogy pedig az elébbeni Méltóságos Fő-Isfányoknak el-enyészési után, ujjabb örömmel, a' Méltóságos GRÓFI Nagy KORNIS HÁZból, nem külömben mint egy Hajnal-Tsillag jöve-fel GÖNTZ-RUSZKAI Méltóságos GRÓF KORNIS ANTAL Uram ö Nagysága, az életnek Tavaszszán, nagy reménségü, ezen Nemes Vármegyének Feje és *Moderator*a, ISTEN, ö Nagyságát, a' Felséges Udvar' szolgálatjára, Nemes Hazánk', Nemzetünk', 's azon Nemes Vármegyének öröme, Uri Méltóságos és Grófi Házának szerentséjére friss jó egészségben éltesse, napoknak és esztendőknök fókaságával, véghetetlen hoszfszaságokkal bé-töltse, kívánom.

Már bé-lépik pennám Nemes Vármegye határiban; *primus itaque incipiens limites Comitatus prodeat in medium Pagus:*

BOKAJ. Birta ezt *Liber Baro* né-

hai KAPI GYÖRGY, ki-is Kapi Várról iratta magát. Édes Attya volt KAPI ANDRÁS Zászlós Ur: Édes Annya GYULAFI BORBARA, az hajdani Gróf Rátoti GYULAFI SAMUEL Leánya. Ki-is *in Comitatu Szólnok Mediocri* birta *Cseh-Várát*, 63 egész Falukkal. Nagy Ember volt a' meg-irt KAPI GYÖRGY, Hunyad és Közép Szólnok Vármegyéknek Fő-lspánnya.

Marad-

Maradtanak ez Urnak három Leányi, kik közzül:

Az *elsőt*, és idejére nagyobbat, Nagyságos *KAPI BORBÁRÁT*, vette a' Torotzkó-szent-Györgyi *Baronatusban* született Méltóságos uri Ember, néhai *TOROTZKAI ISTVÁN*, első *APAFIMIHÁLY*, Nemes Erdély Országi *Regens* Fejedelem' *Intimus Consiliarius*sa, és a' Fejedelem mellett lévő mezei lovas Hadak' *Generalissa*.

Másodikat, Nagyságos *KAPI MÁRIÁT*, vette Maros-Németi néhai Mélt. Gróf *GYULAI FERENTZ* Ur ö Nagysága, hasonlóképen a' fellyebb *titulált* Erdélyi Méltóságos Fejedelem' *Consiliarius*sa, úgy, Nemes Közép Szólnok Vármegyének Fő-Ispánja. Melly uri Aszfzonytól született, életben lévő Méltóságos Gróf *GYULAI ISTVÁN* Uram ö *Excellentziája*, a' Felső Római Tsászárs, Kegyelmes Urunk ö Felsőge Hadi *Generalissa*.

A' *harmadikat*, Nagyságos *KAPI ANNÁT*, vette néhai Szent-Márton *Matskási* Méltóságos Ur, *MATSKASI BÓLDISAR* Ur, sokszor *iterált* Fejedelem *Intimus Consiliarius*sa, és Nemes Belső Szólnok Vármegye' Fő-Ispánja.

BENCZENCZ. Minthogy pedig

ezen *Bokáj* nevű Faluval határos, és szomszédságában fekszik *BENCZENCZ* nevű helység; azért nem illett által ugranom, hanem ennek-is *descriptio*ját elkövetnem. Két nagy *Columna* lakozik vala itt: ugyanint, Nemes Ország Itélő-Mestere, Tekintetes Ur, *Olasz Mihály* Uram, és Tekintetes Ur *Tinkovai Matskási János* Uram. Kiknek nagy reménségü Uri Fiai elljenek *in longam seriem*.

AL-GYÓGY. Alább mendegelvén

fel-vött utazásomban az híres Maros folyó viz mellett, *sequens Al-Gyógy*; híres vagy Te a' hazában, határodban termett, meleg, feredő Bánya vizedért. Régiek mondták: *Fel-Gyógy Forral*, *Al-Gyógy lotióval orvosol*; &c.

Ezt az *Oppidumot* és Kastélyt, *circa Annum Domini* 1536. első János Király adta néhai *Bassarába* Vajda *defectusán*, 18. egész falukkal, hajdan Budai Fő-Porkolábnak, Tekintetes, Nemzetes Osdolai Kún Gáspárnak *Regia Donatioval*, mellyet, és a' melly *Dominiumot* *pure* költ *Statutioval* birt azon Uri Familia egészen a' Batori Sigmond idejéig, akkori időben híres Borbély György és András Atyafiak, nagy Kapitányok, azon Jószágnak egy részében *legitimè succedáltak*. Kiknek, *verus & indubitatus Successorai* 's Hereszei, a' Tekintetes Nemzetes Nádudvari, Váradi, Bartsai, Al-Gyógyi Török: ennek *heres Successora* Dobai Gábor, Ferentz, József és Elek: Magyar-Peterai, Lugosi; Benczen-czi Olasz: Czegei VAS Uri Familiák; kik ma-is *Hereditariumokban in Dominio* vagynak, mind a' Tekintetes Osdolai Kún Familiával, és Méltóságos, Erdélyi, Felséges Urunk' *Cancellariussával*, Méltóságos Liber Baro, JOH. JOSEPH. BORNEMISZA de Kászon, ő Excellentiájával együtt.

FOLT. Ezen kastélyt, hozzá tar-

tozó, szép, nagy jószággal, Lazúrai *Dominiummal* együtt, el-múlt 500. esztendeje, hogy a' régi Tek. FOLTI Familia birta, közlebb, néhai Tek. Ur Folti László. Kinek vólt Felesége, hajdan Lengyel Ország-

szágból *Bátori István*, Felséges Lengyel Király' idejében, 'Sannyérok' ez Hazában bé-jött *FEKETE* Familiából való, melly Uri Familia, ma-is *DE Fritsch* irattja magát. * Mondom, ebből a' *Fekete* Uri Familiából származtanak néhai Mélt. Gróf BETHLENI BETHLEN SAMUEL Ur ö Nagysága. Ő Nagysága' mostani *Superstes Posteritási*, úgy-mint:

1. Méltóságos Gróf BETHLENI BETHLEN ÁDÁM Ur ö *Excellentiája*, *Status Intimus Consiliarius*, és Nemes Fejér-Vármegye' Fő-Isfánnja.

2. Méltóságos Gróf BETHLEN SAMUEL Uram, Felséges Urunk Erdélyi Királyi Táblájának egyik fő-*Assessor*.

3. Mélt. Gróf BETHLEN IMRE Uram, az Erdélyi *Statusok* között egyik fő-*Regalista*.

4. M. Gróf BETHLEN FARKAS Uram ö Nagysága, felséges Urunknak egyik magyar cyalog Regimentjében, u. m. Mélt. *Inclitum Vetesianum Regimenbe* Fő-Stráfa mestere.

5. Mélt. Gróf Bethleni BETHLEN KATA Uri Afzszony. Ki-is, néhai Mélt. Gróf *Haller-kői HALLER LÁSZLO*, böl-dog emlekezetű Urnak, kedves Házas-Társá lévén, ennek maradtanak két nagy reménségű *Posteritási*, u. m. Mélt. Gróf *Haller-kői HALLER PÁL* Urfi ö Nagysága, és Mélt. Gróf *Kis-Afzszony* ö Nagysága *HALLER BORBÁRA*. Ki-is *actu desponsal*-tatott Mélt. S. R. I. COMES TELEKI PÁL Urfi ö Nagyságának.

* Az első Leánynak neve, Tekint *FEKETE JULIA* Uri Afzszony. Kitől született édes Fia, néhai Tekint. FOLTI BÁLINT. Házas-Társá pedig a' nagy *Josika* Familiából származott, Méltóságos JOSIKA MÁRIA Uri Afzszony. Ettől, említett *Folti Bálint* nagy Urnak lettek két ékes szép Leányai, a' Salamon ditsőséges Templomának szép faragott kövei' hasonlatosságok szerint, az ő ékekségekben: MÁRIA és 'S U' S Á N N A. Az első vette néhai Bethleni Mélt. Gróf BETHLEN LÁSZLO Ur, Tsásfár ö Felsége *Guberniumának*
luti-

*Intimus Consiliarius*sa, kitől-is születtettenek négy jeles Ország' szolgálatjára termett Urfiak, u. m. *vivant!* a' kiüfebbiket pedig 'SU'SÁNNÁt, fellyebb *alte memorált* Méltóságos Ur, NALÁCZI JOSEF, Zászlós Ur ö Nagysága vévén életének Párjául, kegyes és Istenes szép életet néhány esztendőig élvén. Adott vólt ISTEN ö Nagyságoknak egy kedves, szép Urfiat, NALÁCZI JOSEFet, melyet Isten kisdéd korában el-kivána Méltóságos meg-irt Szüléitől, és a' mennyei Hazában által-is telepíte. Kit én *Parentálván* ezen Nemes *Partiumból Consolatoria* levelemmel Édes Szüléit meg-is tiszteltem.

BABOLNA. Ha van a' nemes Ha-

zában valahol *Meritum*; eleitől-fogva lakozott ez Uri Háznál, és lakozik ma-is. Az emberi emlékezeten nem lépem kívül; hanem ama' nagy Embert említem, Méltóságos Urat, öreg NALÁCZI ISTVÁnt. Ki vólt fellyebb említett első APAFI MIHÁLY Fejedelem' *Intimus Consiliarius*sa, Nemes Hunyad és Zaránd Vármegyéknek Fő-Isópánja, Déva várának Fő-Kapitánja, és a' fényes Fejedelmi Udvarnak Fő-Hop-Mestere. Meg-sem hal ezen Mélt. Urnak nagy Emlekezete. Kinek Házas-Társá vala a' Bánátusba, fő és nagy Uri Rendből álló Toronyfalvi, néhai TORNIA TAMÁS Tömösvári Bánnak Leánya, TORNIA BORBÁRA Uri Aszfzony. Ettől löttének drága hirrel, névvel élő, tündöklő négy szép FIAI:

Első. Néhai Méltóságos Ur NALÁCZI ANDRÁS, mind a' Fejedelem, 's annakutánna a' Felséges Római Tsáfzar Nemes Erdély Országában lévő Törvényes Táblájának első *Assessor*a, avagy *Táblai Birája*. Ez
Urnak

Urnak, Méltóságos Uri Fia, NALÁCZI JOSEF, Zászlós Ur ö Nagysága, mostan a' Felséges Római Tsászá, Kegyelmes Urunk ö Felsege Erdélyi Méltóságos *Guberniumának Intimus Consiliarius*sa, régi jövendölésem sizerint, ez *Naláczí József Méltóságos Liber Baro* Urnak, mind Eszének nagysága, mind pedig *Dexteritásának* tellyesége, a' kö-falnak magafságát fellyül haladá. *Vivat!*

Második Fia. Nagy Tanátsú, meg-ért elméjü, Isteni's felebaráti sizeretettel tellyes, nagy *Dexteritású*, Néhai Mélt. Ur NALÁCZI LAJOS, Nemes Hunyad Vármegyének az igazgatásban bölt, és igen ritka példájú, tanúlt Fő-Ispánnja. Kinek-is egyetlen-egy *Posteritása*, Méltóságos született *Baronissa* NALÁCZI SARA Uri Afzszony. Mostan, Nemes Záránd Vármegyének Fő-Ispánnja, Tek. Méltóságos NAGY-BARTSAI BARTSAI GERGELY Ur' kedves Házastársa.

Harmadik. Néhai Mélt. NALÁCZI GYÖRGY, mind Tanátsra's mind penhára ez Mélt. Familiában egy ékes *membrum*. Ki-is a' *Zernjesti* nevezetes hartzon Vitézi módra vifelvén magát, és a' holott el-esvén akkori nagy Emlékezetü, Ország' *Generalis*sa, néhai S. R. I. COMES öreg TELEKI MIHÁLY' kezében lévő, commendérozó Hadi Buzogánnyát a' Hartzról el-hozta, és azon nevezetes *Actus*nak's mind két részről való uri Familiának emlékezetére ma-is tartja! Ennek a' Méltóságos Vitéz uri Embernek édes Fiai ma, úgymint: *Liber Baro* NALÁCZI LÁSZLO, és, NALÁCZI ISTVÁN. Éljenek Mélt. *Liber Baro Posteritási in longam seriem*.

Negyedik szép Fia vala NALÁCZI JÁNOS, Kit, ha a' halál el-nem seprött volna, nagyra született Mélt. Férjfi, és egész nagy Ur leszfz vala. Ennek Házastársa vólt, *Bethlen Mária*, ki-is vala édes Leánya, néhai bódog Emlékezetü *Consiliarius* Ur *Bethlen Gergely* Urnak; ki Fogarasi Fő-Kapitány vala. &c.

RAPOLT. Tárnok Matskási Fa-

milia birta ezt, melly a' Magyar régi Királyoknak Tárnok Mestere volt, Verböczi István Uram *descriptio*-ja szerint: *Tavernicorum Regalium Magister.* (: az-az: Királyi Tárház' Gondviselője. :) A' Királyi Várasoknak *Apellatió*ban ment perci, ezen Tárnok Mester eleiben szoktanak menni. Illyen volt a' régi *Matskási Familia!* Kinek Leányát ez előtt vőtte volt Galgai Rácz Péter Uri ember, Ennek édes Leánya Rácz Kristina, tsak nem régen Néhai Mélt. Ur, JOSIKA IMRE Uram ö Nagysága, Nemes Torda Vármegye' Fő-Ispánja, és a' Tsászári Felségnek *Colonellus*a' kedves Házas-Társa. Kinek két szép Csillagi ma-is azon *Josika* Egén frissen tiündökölnék: JOSEF és MOSFS, nagyra született Mélt. Urak. Más *Successori*: *Széplaki Petrítevit* Tekintetes Horvát, Kozma, és a' Tantsi Tek. Földvári Familia.

ARANY. Odafellyebb le-irt KA-

PI GYÖRGY Vára volt ez-is, a' birta, ma-is, úgy tudom, *Fæmineus Sexus Posteritási* birják, mert ez a' *Ramus in Virili Sexu. deficiált*, de más Ramuson oda-fel Nemes Poson Vármegyében ma-is azon KAPI Mélt. Familia él, és Kapi várát birja.

KEMEND. Ezt a' Falut, azon ne-

vet-viselő, régi, Nemes *Kémendi* Familia birta. Azoknak egyike *Kémendi Márk* volt. Ebben házafodtanak idővel derék Familiák, úgy-mint: *Petrus Dobrai de Lesnek, Comes Comitatus & Castellanus Arcis V-Hunyad, circa Annum Domini 1520.* Ennek *in linea Materna* a' Zejk-falvi Tekint. szép Zejk, és régi Familia *Successora.* Item, a' *Kémendi, Várad*i Familia: nem külö-

külömben *Kémendi Márk* Leányát, *Sófiát*, *Dédátsi László* vévén-el, ettől való volt fellyebb elő-hozott *Dédátsi Ersébet*, néhai *Tek. Nemes Al-Gyógyi Török Istvánné*, a' *Török Ferentz* édes Annya.

BEREKSZO. Régi, kedves, jó

Embereim, Tekintetes *Tisza László*, *Bátori Ferentz*, *Szemerei Márton*, itt valók, hol' vagytok? többek közt ezen régi híres *Berekfőben* szép részt birtatok. A' *Tek. Nemes Tisza* Familia volt *Boros-Jenői quondam* több Uri Familiákkal együtt, a' *Turok*, avagy *Török* miatt el-kellett hagyni régi *hæreditariumokat*.

MAROS-SÓLYMOS. Többire ezen

szép falut a' *Nagy-Bartsai Tek. Bartsai* Familia bírta, és bírja-is azon Uri Familiának éketségére, az életnek tavaszszán már virágjában indult *Mélt. ur BARTSAI FERENTZ Uram*, jó reménységű, ez *Nemes Hazának* igaz Tagja.

BRANYITSKA. Innē nevezetet vett

régi *Liber Barók Jósika* Familia. *Bátori 'Sigmond* Fejedelem' *Cancellarius*sa, hajdan a' *Nagyságos JOSIKA ISTVÁN*. Ez uri Familiának a' *Banátusban*, *Tömös-vár* vidékén volt *Hæreditariumok*. *'Sídó-Vár*, egy magános hegyen épült régi Vár, 60. egész falukkal, azon várhoz tartozókkal, meg-irt *Cancellarius JOSIKA ISTVÁN Successorai*, a' ma-is életben lévő *virilis sexus* fellyebb emlitett *Ramus*, és más *Linea*, nagy ember, *Jósika Gábor* *Posteritásai* régi *hæreditariumok* ez, és a' *Mélt. Familia* építette hajdan.

ILLYE. Ezen Oppidumnak Caput

Bonorum régenten maga volt, magában épült Várral együirt, melyet a' Nemes Ország hányatott el, azért. hogy Turók belé ne szálljon; *&c.* Ezt bírta az Iktari Bethlen Familia, és azok között *Bethlen István*, és *Bethlen Péter*.

MAROS-NEMETI. Az oda fellyebb

le-irt Maros-Németi Mélt. GYULAI Familia birja. Egy kevelsé *excedálom* a' *Humana memoriát*. Öreg Gyulai Ferentz néhai Mélt. Ur, Nagy Várad vég Váradnak fő-Kapitánja, *circa Annum Domini* 1636. és 1640. az öreg Rákóczy György Erdélyi Fejedelem alatt, mind Váradnak, 's mind az Hajdú-várasoknak, annak a' darab földnek *Generalis*fok, midőn fel-kellett ülni Hadi *expeditióra*, 30. ezerez magával állott-ki, és így, Nagy Embernek, Nagy a' *Posteritásá*-is, *qui dum in se non posset, in successoribus perennaturus esset*, minap' megholt *Generalis* Gróf Gyulai Ferentz, ma-is pedig élő, és vítezkedő Gróf Gyulai István, a' Tsászári Felségnek Mezei *Generalis*sa. *diu vivat!* Ezen lakó hely-is kies.

DEVA. Egy, nagy, magas, külö-

nös és magános köszikla tetején régen épült Vár látszik, melyet hajdan Római *Imperator Marcus Aurelius* felesége *DIVA FAUSTINA* építtetett, (:NB. *DÉVA* Várát építette Decebalus a' *Dacusok* Királya. Ki lakott Hátseg' Vidéken *Zarmizagetusa* nevű Városban, holott ma vagon *Várbely* nevű Oláh-falu. Neve *DÉVA*nak volt *DECLAVA*, az-az: *DECEBALUS* Király' Hegye. Mert *DAVA* Daciai nyelven, *Hegyet* 's *Dombot* tészen.) olly időben, még mikor *Dáciát*, az-az: Erdélyt, a' *Dacus* nemzet lakta, fok időkkel a' Magyarok' bé-jövedele előtt, jól-lehet

lehet már akkoron-is a' *Volábok* Erdélyben laktanak, igen régi lakosai lévén ök Erdélynek. Van ezen régi Vár alatt egy jeles *Oppidum*, mellyben eleitől-fogva derék emberek, és urak-is birtanak. Igen szép és jó gabona termő mezeje: finum bor termő szőlő hegye lévén az *Oppidumnak*. Vólt, és vagyon most-is *Fiscalis* Udvar-ház, úgy nagy Emberek' Udvar-házai; nevezetesek valának a' Devai *Csáki Familia*, *Rácz László Ur*, *Komlósi*, és ugyan Devai *Bánfi József*, s több jó emberek.

NAGY-BARTSA. Nagy rendek szár-

maztanak ezen *Nagy-Bartsáról* mind régenten 's mind a' meddig a' *humana memoria* terjed. *Bartsai Ákos* Fejedelem. *Bartsai Mihály*, első APAFI MIHÁLY Erdélyi Fejedelem' belső Tanács Ur Hive, Nemes Fejérvármegye Fő-Ispánja, Hadak' *Generalisa*. Három jeles Urfiak maradtanak ezen Mélt. Urtól: Első, maga nevét viselő Ur, *BARTSAI MIHÁLY*. Második, *BARTSAI SÁNDOR*, nagy *characterü* uri Ember. Harmadik, Méltóságos Ur, *BARTSAI GERGELY*, Nemes Záránd Vármegyei Fő-Ispány, féles és bőv értékű Ur. *Bartsai Ábrahám* Ur, kinek édes Fia, *Bartsai János*, a' Mélt. *Teleki Kristina* uri Aszszonytól való, és több nagy *descriptiót* érdemlő *Bartsai* Urak.

AL-PESTES. Itthonn vagy-é vitéz

BALOG MÁTÉ? nagy-Váradi hajdan Vice-Kapitány, a' Fia BALOG LASZLÓ jeles ember, mint magad-is, úgy ez-is, derék követséget viselt, érdemes Tábla-Birája; jeles, tanácsos ember vala.

PAP-ALMÁS. A' Váradi Tek. Gargóts

Familia hajdan *Gargóts Bóldisár*, és utánna *Gargóts Mihály*, és ezeknek uri *Successorai* birják ezt. TA.

TAMÁS - TELEK. Fellyebb mende-

gélvén ezen Egregy-vize mellett Vajda-Hunyad felé, jeles és szép értékű Uri Embert, Nemes Vármegyénél és az Hazában-is nagy kedvességben lévő Férjfiat talállok ezen *Tamás-telken* Uri Házánál, Tekint. *POGÁNY JOSEF* Uramat, kit tisztesség-tétellel illetvén, *meritumit* elé-adják kedves és kívánatos maga alkalmaztatási. Élljen *in longam seriem*, Nemes Vármegye *Commembrumi* között.

VAJDA-HUNYAD. Ezt az *Oppidumot*

hajdan a' Felsőges' *Sigmond Király*, ki Római *Imperator*-is volt, *conferálta Regia Donatióval*, 60. egész falukkal az hajdani *Jankúl Vajdának*, avagy *HUNYADI JÁNOS*-nak. Ő építtette a' Zalasd vize folyása feliben, egy nagy termés kösziklára ezen ma-is fenn-álló várat, mellynek elmúlt 300 esztendeje. *HUNYADI JÁNOS*-ról maradt a' Fiára *HOLLÓS MÁTYÁS*ra a' Királyra: ennek egy oldal-félt való gyermekére *János Hertzgre*: arról az *Emmingi Török Familiára*, melly *Bethlen Gábor* idejéig *durált*: arról a' *Bethlen Familiára*: *Zolyomira*; &c. Hires és hasznos hámoraival ékes mind fényes-is ez Vár: igen finum bor termő szőlője, *Kintses* a' neve.

CSÓNAKOS. Anyai ágon, minthogj

egy Familia, ez közlebb *describált* *Hollós Mátyás* Nemzetével, nem-is megszűz esik a' vártól, egy kietlen völgyben, *Czimerek*-is ugyan-tsak azon *Gyűrűs-holló*, a' mi' volt *Mátyás Királyé*, derék emberek valának itt *Csónakosi Bálint Kapitány*. *Csónakosi Mihály*, és *János Uri* emberek. *Privilegiumokat* ha nem irom-is, tudjuk közönségefen. Ma-is, úgy hallom, igen érdemes és jeles Férjfi, fő-Notarius, egy afféle T. Uri Familiából való.

Vivat!

LA-

LASAD. Hirtelen vízfza kell

Csónakosról fordúlnom, hogy valamint vigyázatlanság-
ból *Lasád* el-ne maradjon. Ezt, a' tellyes, szép, régi
Possessiót, ezelőtt 400. esztendőkkel, négy jeles és vi-
téz Férjfiaknak adta volt a' Magyar Király, melly ma-
is *durál*, és azon *Successiön*-is birattatik. A' Familiák
között első a' Tek. *Györfi* familia, kik ezelőtt 200. ef-
tendőkkel is Jószágos derék Nemes emberek, és Haza-
fiai voltak. Azoknak érdemes *Posteritása* Tekintetes
GYÖRFI JOSEF Uram, sok esztendőig Nemes Vár-
megye Vice-Ispánja vala. Kedves Felesége pedig a'
Váradi Tek. *Inczédi* Familiából való, néhai Tekintetes
INCZÉDI MIHÁLY Uram édes Leánya. Ezen Nemes
faluból szolgálatra termett jó emberek állottanak-ki
eleitölfogva. u. m. *Márton* familia, *Fekete* és *Farkas*. 's a' t.

ZEJK-FALVA. *Secus Fluvium Sztrigy.*

Sietek hozzád Tekintetes Zejk Familia, mert az igaz
Atyafiság jobb kéznél-fogva viszen, nagy Rendű és ér-
demes derék emberek, ha'znos, úgy Haza szolgálatjára
termett Uri férjfiak birták régi időktől-fogva ezen fa-
lut. Tudniillik: A' Tek. Zejk Familia, melly mind a'
rég Magyar Királyok' idejében, 's annakutánna is az
Erdélyi Mélt. *Regens* Fejedelmek mellett-is ha'znos szol-
gálatot *prestált*. Volt a' Tek Zejk familiából való az
hajdani felséges *Bethlen Gábor* Fejedelem' idejében *Re-
galista*. Érdemes Haza Tagja voltak Nemes Hunyad-
Vármegyének, azok közzül a' *Ramusok*nak rendei, és
le-származó lineája szerint, Vice-Ispányok. Öreg Zejk
István édes fia, Zejk *László*, annak válogatott érdem-
mel magokat a' betsületre minden módon érdemessé
tött szép fiai: ZEJK MIKLOS Uram, Tekintetes Uri
ember, először Vice-Ispány sok esztendőig; mostan

a' Felséges Tsászár alatt Ország' *Regalístája*, kiknek *voxain* fordulnak meg a' Haza dolgai, ZEJK MOSES, jeles, tanúlt Uri ember. ZEJK ISTVÁN, józan tanáts-tsal, szép *experientiával*, hasznos forgakódással, serény-séggel, vigyázással, jól el-készült, jeles Uri ember, mostan nemes Hunyad Vármegyének érdemes Vice-Iszpannja; *vivat!* Azon említett tellyes egész *Zejk-falva* nevü, szép, nagy *Posszessiót*, van 500 éztendeje, több sok jószágokkal együtt, hogy bírja azon Tek. *Zejk* Familia. Igen szép, kies, derék gabona, és finum bor termő heljen lévén, mind a' falunak 's mind határa nak fekvése, az igen szép és nagy *Sztrigy* folyó viz mellett.

Ezen SZTRIGY folyó-viz mellett fellyebb mendegelvén dél-felé, *Hátkeget* 's *Barbát* vizét jobb kézre hagyván, egy nagy ug-rást kell tennem, míg nem az híres Retjézt nagy havasnak ól-dalában a' KOLCZ várban érkezem, a' holott előző azon vár-ról keveset, azután a' Nemes *Hátkeg* Vidékjéről, és annak drága Fiairól kellek állanom:

KÖLCZ-VÁR, avagy magyarul Záp-

fognak vára. E' várnak délre fekvő oldalából nyúl és ered-ki, ember derekához hasonló, mintegy két ölnyi hosszú termés közfál, mellyről a' vár nevezetet vézen, az lévén a' *Kölcz*, avagy *Záp-fög*. A' *Malomvizi* Tek. *Kendefi* Uri, és igen régi *Familia Hereditariama* ez a' vár, mellyhez régi időben szolgált 600. ház jobbágy, azután *secundum descendentes Ramos*, külön-külön Ud-var-házak építették, azon Uri Familia részekre. *Ma-gyar Berettjén* nagy kö Udvar-háznál lakék *Kendefi Pál* Uram. *Orlya-Bóldogfalvi* Kastélyban *Kendefi Miklós* Uram, és ez Urnak fiaí, *Mihály* és *Gábor*. Ezen KEN-DEFI GÁBOR Urnak maga nevét viselő Uri Fia KEN-DEFI GÁBOR; *vivat!* *Malomvizen* néhai *Kendefi Gáf-pár* Uram, mindnyájan Nagy emberek: ezeknek Uri *Successorai* ma-is élnek, derék Uri emberek. GA-

GALACZ. Le-szálllok Kőlczből, és

hozzád érkezem *T. Buda Familia Galaczra*. Valamikor emlékezetemben forgatok, mind annyiszor meg-újulólok. *Első*. Tek. Nemzetes öreg BUDA JÁNOS, régi Magyar, mind köntösödni állása, 's mind nagy *Dexteritásod* meg-mutatják igaz Hazafiúságodat, néhány rendbe főkövetséget és Kapitányságot viselvén, és sok éltendőig Vice-Ispánságot, tanult, és látott, hallott Uri embernek, két jeles emberek, fia! maradának, Tek. *Buda András* és *Buda Miklós* Uram; azon *Ramusban* másik testvér Atyafi *Buda László* Uram, drága a' te emlékezeted, és Atyádfiaihoz való *Candorod*. Be szép és lelki egyenességgel bíró ember valál, sok éltendőig a' *Turok* nehéz igája alatt, Nemes Vármegyének terhes és bajos akkor időbeli Vice-Ispánságot viselvén, Uri emberek kedves gyermekid is, *Buda Gáspár* hasonló *Candorral* bíró és szép Tanácsú Uri ember vala azon *Ramusba*. Sok kellene olly hasznos-haza-fiak, mint azok.

PUJ. Kijebbb jöven a' Torokból

Pujra, néhai Tek. *Puj Gáspár*, és nagy jóra termett édes fiad *Puj Moses!* Kárt tön a' halál, hogy el-metté é életének fonalat, ki botránkozás nélkül való életet élt Isten és az emberek előtt, drága, áldott, jó ember, kedves holtod után-is emlékezeted.

FELSŐ-SZÁLI ÁSPATAKA. Ezt a' szép

Kastélyt ez előtt sok időkkel a' *Nagy-Megyeri Mélt. Kerektesi* Familia építette: azok közt Mélt. Ur *Kerektesi Pál*, és *Kerektesi Samuel* de *Nagy-Megyer praedica*. Ez utolsó vala Nemes Fejér-Vármegyének Fő-Ispánja, az Erdélyi mélt. *Regium Guberniumban Intimus Consiliarius*.

Noha *in Virili Sexu* ez Uri Familia *deficiált*, mindazonáltal *in Sexu Fæmineo habet descendentes & indubitatos Heredes*. Ollyan, és a' féle a' Tek. Zejk Familia: ollyan a' Fõsika Familia: és Váradi Familia; &c. Lakása volt Drassón, mellyet birt Kassai Borbáráról. Ki, ama' régi Kassai Istvánnak, ki de Kolosvár iratta magát, első Rákótzai György Fejedelem' *Consiliariussának*, Ország Itélõ-Mesterének, és Nemes Fejér-Vármegye Fõ Ispánnjának édes Leánya volt.

NAGY-TSULA. Csulai Gáspár Dévai

Kapitány-is vala egy időben. Édes Fia Tek. Csulai Balás, nagy *Dexteritású* uri ember, és sok időig Nemes Vármegye Vice Ispánja, mostan Tek. Csulai Imre Uram az ö Felsége Királyi Táblája *Assessor*. Csulai Pál, és György Uramék, úgy több érdemes az' Familiából álló Uri emberek.

NAGY-KLOPATIVA. Nem utolsó

Columnája a' Nemes Vármegyének, Nagy-Klopativai Tek. Nemzetes POGÁNY JÁNOS kedves Sógor Uram, néhány rendbéli érdemes tisztség viseléséddel fáradhatatlan jó *Commembrum* vóltál. Ugy édes Atyádfiai néhai Pogány Gáspár *Posteritási*, jó réménségü ifjak, azt izeni Istent néked, Sz. János, sok fáradtságidnek és szenvedésidnek utánna: *Ingredere in requiem Tuam, & Cælestis beatitudo Te recipiat*. Mert heretted Istent és felebarátodat.

PAKLISSA. Szép Familia a' More! Vala

egy érdemes More Móses egy időben, jeles ember, és Nemes Vármegye Fõ-Birája. Ebből-is derék emberek származtanak.

KERNYESD. Fejedelem *Bartsai Akos*

Residentiája vala ez a' Kastély egy időben.

Rekettje-Falván, és a' Nemes vi-

dékben, több helyeken lakott és birt *Tek. Tornyai Familia de Toronyfalva in Banatu..* Többi között *Tekint. TORNIA TAMÁS* és *ISTVAN* Uraimék, Haza foglalatjára termelt jeles Férjfiak.

AL-Szállás PATAK. *Tek. Mára Fa-*

milia érdemes hírű nevű jeles emberek, és régi *Familia.*

OSZTRÓ. Többi között érdemes és

régi *Tek. Pap Familia*, ez *etashan Tek. Nemz. PAP JÁNOS* Uram, nemes Vármegye érdemes régi *Assessor.*

Ki né maradj *Descriptióm* rendiből *Tek. Nemz. Kenderesi* régi *Familia.* Többi között *Kenderesi Gáspár*, ama' nagy Úr *Barkóczy Sándor* udvarában laktál ifjantan, mostan azon nevet viselő *Tek. Kenderesi Mihály*, Nemes Vármegye egyik *ordinarius Főbírája*. Éljen sok időkig.

Hát néhai *M. Berettyei Cserményi Sigmund. Szilvási Bálint. Szatsali Mátyás* Uri jó emberek, a' ti életetekben dízes vala a' Nemes Vármegye veletek

NAGY-PESTJEN. A' Nagy *Naláczai Fa-*

miliából való *NALÁCZI ISTVAN* Uram, jeles és kegyes Uri ember lakó helye vala ez.

DEMSUS. A' *Tekint. Lukáts Familia,*

mind régi's mind érdemes uri emberek valának. *Lukáts János* sok időkig Nemes Vármegye Vice-Ispánja. Édes Leánya *Lukáts Sára* Aéköny, *Nagy-Bartsai* néhai *Tek. BARTSAI FERENTZ* Ur Házastársá.

Ezen Nemes Vidéket eleitől-fogva meg-ékesítő Uri Nagy Ház Nalaczi Paloták, fölljatok, eleitől-fogva mint nyugodott ez Paloták Urainak éárnyaik alatt a' Nemes Hátzeg Vidék, ma nintsen-é kire fêmeidet vetni? Meunj által Bábolnára, s néha itt is fel-találad a' Méltóságos Urat NALACZI JOSEFet, édes Aryadat. Nem üznek ki az *audientias* Palotáról, hanem tsendességgel végig hallgattják panaszló éavajdat. Kivánd azért velem együtt, hogy éljen sokkáig a' Méltóságos Ur éereutséfen!

HÁTSZEG, *Oppidum*. Tartozik e'

éép Mező-váras a' Vajda-Hunyadi *Dominium*hoz, melly mintegy kis *Metropolis*a a' Tek. Nemes Vidéknek, hová az előtteni régibb időkben, minden héten Hetfün béfoktak vala gyűlni a' Nemes Hátzeg Vidéki Tíztek Törvényes dolgok igazgatására, és azon napon ma is éoktanak éfni Heti vásárok éép *frequentia*val. Derék Uri emberek-is bírnak itt, de nagyobbára a' Váras lakosi *Volábok*. Melly *Oppidum* a' éép Sebes nevű folyó-víz mellett fekézik.

Ezen le-irt Hátzeg Mező-vároffal által-ellenben Orlyá-Bóldogfalva iránt, egy magános különös hegynek tetején el-igen régen, még a' *Dacusok* idejében építettett, egy jó magas kö-torony, mellyet ma-is hívnak Orlyának: régentén *Ör-allyának* hívtanak, és Bóldogfalvát-is, az Uri *Kendefi Familia hereditaria* Kastélyokat-is *consequenter* Orlyá-Bóldogfalvának. Régentén vigyázó helyly volt az Orlyá Torony, honnan igen méfze láthattak, alatta fekvő egy falut pedig hívnak Vár-allyának, ezen Toronyról neveztetik.

Noba láttfik disordo e' tsekély Descriptióban; de a' betűk, mind tífte és valóságos éeretnek Eleven Betűi. Mellyben, ha mi fonákul éfett, azon fragilitásról bótánatot várok, mert a' Characterek seriatim mind első; azért-is lett ez disordo, hogy nem kell rajta ákadozni.

Tekin.

Tekintetes Nemes Hunjad Vár-

megyének, még ez időben kívánságom szerint életben lévő és véghetetlen idökre terjedő Méltóságos Urai, nagy *Columnáji*, Uri Rende, Tek. szép Familiák, mindnyájan kiket elő számláltam, nagy *meritumokra* méltó betsületből töttem-fel Nagyságtok Neveit, *Spiritualis Candorral* gyönyörködven drága emlékezetekben, egy zöldellő Borostyán Kozorúban, mint azon *Laureában* kötöttem; hervadás nélkül tartsa-meg ISTEN éppen Nagyságtokat, mind zemély szerint és közön-ségesen, mind addig, mignem a' Mennyei Király Lelki Koronát nyom Nagyságtok fejében. Noha test szerint tölem távol; de feledékenység nélkül füntelen emlékezetben nálam jelen van Nagyságtok. Nékem pedig mi' adott alkalmatosságot e' két három betűkre, vélem, észre vehette: hallhatta azt-is Nagyságtok; hogy az én 70 éftendei idöm már engem' el hív, melly-is le görbeztett, a' szolgálatra hasonlatanná tett, el-e-rötlenített, fellyebb bé-hozott, 1680 éftendőben kezdven esmerettségében jutni azon Tek. Nemes Vármegyének, az időben olyan vala Nemes Hunyad Vármegye mint egy *Edennek Kertje*, ma-is virágjában vagyon, és eléggé tündöklének drága, szép, és jó Haza fiai. Minekelötte e' gyarló életből a' Mennyei Hazára által-takaródnám, Nagyságtokhoz, édes Atyáimhoz tartozó Háládatosságotam meg-mutatom ebben-is, hogy Nagyságtoktól el butszúzom.

Jöllehet idegen valék én *Palæstinában*, hová az Ábrahám-ként le-fordultam vala, még-is mind utazásomban, 's mind világi ideig Nagyságtok köztött lött mulatozásomban Nagyságtok meg-vidámitott! Gyakorta a' Chalebbel engem' *consolatiojok*-nak kedves forrás vízeivel mintegy meg-ujjított; ha midön az emberi erötleniségeknek árnyéka alatt láttattam jární-is, mindazopáltal, kedves és kegyes zemekkel nézdegelő Édes Atyaságot mutatott Nagyságtok 36 éftendök el-folydogálási alatt, míg ram tartozott *circulusimat* ki-járnám, ottan ottan áldáft

áldást és vigasztalást nyújtott; Azért, adjon ISTEN véghetetlen fok jót és örömet Nagyságtoknak és Uri *Posteritás*ának mind ezekért. Én-is a' fok fogyatkozásokról, melyek az emberi gyarlóságnak tulajdoni, Nagyságtokat alázatosan követem, és az egyre édes Atyáimat Ns-kat tellyes bizodalommal és nagy reménységgel kérem, árva Házamnál maradt édes Gyermekeimre, a' magok eddig-is gyakorlott kegyességeknek fêmeit fordítani méltóztatásnak, hogy a' Nstok Isten szerint való nagy *reflexió*joknak; *candor*oknak lengedező szellőjével (: a' mint én-is: úgy ök-is *respirium*ot vévén:) meg-újittatásnak, e' világnak fok változásokból álló napjaiban és életeknek tellyes rendiben. Kivánom én-is, Isten Ns-tokat és Mélt. uri *Posteritás*ait minden kedvetlen dolgoktól óltalmazza, a' Hazának és Nemes Vármegyének, magok Uri Házainak örömökre, szerentséjekre, állandó friss jó egészséggel élteffe, mennyei áldásokkal bé-töltse, szívöl kívánja *Nagyságtok'*

Sorvadozó Szolgája,

Debren, 1 Maji, 1736.

DOBAI ISTVÁN.

REPLICATIO.

HAZÁNK', és VÁRMEGYÉNK' ügye, 's bajos dolog
Hordozása alatt el-bádjadott Szolga,
AL-GYÓGYI DOBAI ISTVÁN Atyánkfiya!
Szép Familiádnak ki valál Istápja!
Hála-adásokkal tellyes beszédidet,
Bölszen el-bútsuzó elmélkedésidet,
Kozorúban kötött drága Betüidet,
Virtusfal tündöklő Emlekezetedet,
A' következő Magyarok' haznára,
És a' mostan élő Népek' példájára,
Tízteség-tételed' magas oszlopára,
Ki-tettük mindenek' fêmei láttára
Nyugodjál immáron fáradságod után,
Nintsen dölöd többé velünk a' föld' hátán,
Hanem életednek pályályát meg-futván,
Mennj-el a' Jósue' 's öreg Chaleb' útján!